AZ INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTÉRIUM MUNKAVÉDELMI ÉS FOGLALKOZTATÁS-FELÜGYELETI ELLENŐRZÉSEKRE VONATKOZÓ 2022. ÉVI ORSZÁGOS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSI TERVE

a munkavédelmi, foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést végző hatóság tervezett ellenőrzéseinek végrehajtásához

1. Jogszabályi háttér

A fővárosi és megyei kormányhivatalok hatósági ellenőrzési terv készítési kötelezettségéről a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019.(IV.23.). Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 29. §-a rendelkezik.

A Kormányrendelet 29. § (1) bekezdése szerint a szakmai irányító miniszter legkésőbb az ellenőrzési időszakot megelőző 45. napig országos hatósági ellenőrzési tervet készít a fővárosi és megyei kormányhivatalok által lefolytatandó ellenőrzésekhez és gondoskodik annak az általa vezetett minisztériumi honlapon történő közzétételéről.

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 116. §-a az innovációért és technológiáért felelős miniszter feladat és hatáskörébe utalja – többek között – a foglalkoztatáspolitikával kapcsolatos szakmai területek felügyeletét.

Az ellenőrzési tervben rögzítettek a munkavédelmi, foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést végző hatóságok 2022. évre tervezett ellenőrzéseire vonatkoznak.

2. Az ellenőrzési tervre vonatkozó követelmények

Az ellenőrzési terv célja, hogy meghatározza a fővárosi és megyei kormányhivatalok munkavédelmi, foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzést végző szakterületei részére a 2022. évi hatósági ellenőrzési tervük összeállításához szükséges szakmai követelményeket.

Kiemelt szempont annak elősegítése, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények valósuljanak meg, továbbá hogy a munkavállalók alapvető jogai érvényesüljenek, rendelkezzenek rendezett jogviszonnyal, csökkenjen a jogkövető vállalkozások versenyhátránya, és ez segítse a munkahelyek megtartását, illetve az új, legális (adózó) munkahelyek létesítését.

A komplex tervezés érdekében a szakmai irányító szerv a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 81/A. §, illetve az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 5. § e) pontja és 15. § (2) bekezdése alapján jelen hatósági ellenőrzési tervre tekintettel dolgozza ki és teszi közzé a hatósági ellenőrzés 2022. évi alapvető követelményeit rögzítő ellenőrzési irányelvet.

A kormányhivatalok illetékességi területükön jogszabály által meghatározott hatáskörben hatósági ellenőrzési feladatokat látnak el. Jelen hatósági ellenőrzési terv kizárólag ezen feladatok közül határoz meg konkrét vizsgálati területet, így a feladatok végrehajtása külön anyagi forrást nem igényel.

1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSI FELADATOK

1.1. A hatósági ellenőrzési jogkör jogalapját meghatározó ágazati jogszabályok

- A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.)
- Az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet.

1.2. A hatósági ellenőrzés tárgya, ütemezése, ellenőrzési időszak

1.2.1. Tárgya: Kézi és gépi anyagmozgatási tevékenységek célvizsgálata

Célja: A bekövetkezett munkabalesetek és mozgásszervi foglalkozási megbetegedések számának csökkentése.

A célvizsgálat indoka: Gépi anyagmozgatás esetében a munkavédelmi hatóság nyilvántartása alapján az ellenőrzési terv kiadását megelőző időszakban (2021. I. félévben), a szabálytalan munkavégzés miatt bekövetkezett súlyos munkabalesetek száma emelkedett (21 súlyos és 14 halálos kimenetelű eset történt).
A kézi anyagmozgatási tevékenységből eredő kockázatok értékelése és kezelése kapcsolódik a Vezető Munkafelügyeleti Tisztviselők Bizottság (Senior Labour Inspectors Committee, SLIC) által indított, a munkával összefüggő váz és izomrendszeri megbetegedések megelőzésére irányuló nemzetközi kampányához és felméréséhez.

Ellenőrizendő időszak: 2022. 03. 15. – 2022.06.30.

1.2.2. Tárgya: III. fokú hőségriadó esetén a munkafeltételek ellenőrzésére irányuló célvizsgálat

Célja: A munkavállalók egészségének és biztonságának védelme, akik a klímakörnyezet kedvezőtlen hatásai miatt a szokásosnál is fokozottabb megterhelésnek és igénybevételnek lehetnek kitéve.

A célvizsgálat indoka: A hőségriasztás idején a munkavállalók megterhelése, illetve igénybevétele jelentősen megnő, amely egészségüket és biztonságukat fokozottan fenyegeti (pl.: a balesetek, a hőártalom kockázat megemelkedik).

Ellenőrizendő időszak: III. fokú hőségriasztás idején

1.2.3. Saját kezdeményezésű megyei célvizsgálat

A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok által az illetékességi területük gazdasági szerkezete, munkabaleseti helyzete és az ellenőrzési tapasztalataik figyelembe vétele alapján kiválasztott tevékenység, szakma vagy ágazat célvizsgálata.

Célja: A munkavállalókat érintő veszélyforrások vizsgálata.

Ellenőrizendő időszak: 2022-ben megyénként meghatározott időszakokban.

1.2.4. Előre bejelentett ellenőrzés

Az előre bejelentett ellenőrzés az ellenőrzést megelőzően egy hónappal történő kiértesítés alapján, több kormánytisztviselő által végzett helyszíni ellenőrzés a tárgyban kiadott módszertani útmutató szerinti tartalommal.

Célja: A munkáltatók munkavédelmi rendszerének ellenőrzése és a munkavállalókat érintő veszélyforrások vizsgálata.

Ellenőrizendő időszak: 2022-ben megyénként nevesített időszakokban.

1.3 A hatósági ellenőrzés típusa, eszköze

Típusa:

- Célvizsgálat: Olyan ellenőrzés, ami konkrét ellenőrzési célra irányul (pl. foglalkoztatás jogszerűségének munkaügyi vagy egy tevékenységnek a munkavédelmi szempontú vizsgálata egy nemzetgazdasági ágazatban) és nem öleli fel az Mvt. 81. § (4) bekezdésében felsorolt összes ellenőrzési tárgykört. Módszerét illetően jellemzően legalább három hétig tart és az ellenőrzést végző kormánytisztviselők többsége részt vesz az ellenőrzéseken.
- Akcióellenőrzés: Olyan ellenőrzés, ami konkrét ellenőrzési célra irányul és nem öleli fel az Mvt. 81. § (4) bekezdésében, felsorolt összes ellenőrzési tárgykört. Módszerét illetően maximum három hétig tart és az ellenőrzést végző kormánytisztviselők többsége részt vesz az ellenőrzéseken.
- Komplex ellenőrzés: Az olyan ellenőrzés, amely magában foglalja a szakmai irányításért felelős szervezeti egység iránymutatása szerint a munkáltatók általános munkavédelmi feladatainak teljes körű vizsgálatát.
- Előre bejelentett ellenőrzés: Az ellenőrzést megelőzően egy hónappal történő kiértesítés alapján, több ellenőrzést végző kormánytisztviselő által végzett helyszíni ellenőrzés a tárgyban kiadott módszertani útmutató szerinti tartalommal.
- Közérdekű bejelentés, panasz vizsgálata: A bejelentés (panasz) valamennyi, a munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság hatáskörébe tartozó kérdésére ki kell terjednie. A bejelentés, panasz kapcsán, ha az átfogóbb jogsértésre utal,

ki kell terjednie a komplex ellenőrzés alatt nevesített minimális szakmai tartalomra.

Eszköze:

- Helyszíni ellenőrzés
- Iratvizsgálat (Munkavédelmi dokumentációk vizsgálata)

1.4. A célvizsgálatok során kiemelt szempontok

- A „Kézi és gépi anyagmozgatási tevékenységek"_célvizsgálat időtartama alatt a munkavédelmi feladatot ellátó kormánytisztviselőnként legalább 10 munkáltató ellenőrzése.
- A „III. fokú hőségriadó esetén a munkafeltételek ellenőrzése célvizsgálat" időtartama alatt a munkavédelmi feladatot ellátó kormánytisztviselőnként 2-3 munkáltató ellenőrzése.
- Az ellenőrzések során a munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények megvalósulását is vizsgálni kell.
- Olyan munkáltatók kiválasztására kell törekedni, ahol többféle tevékenységet végeznek, a különböző típusú munkaeszközöket használnak, valamint az ellenőrzött munkáltatók többségében 5 főt meghaladó munkavállalói létszámot foglalkoztatnak.
- Az országos célvizsgálatok, akcióellenőrzések lefolytatásához az Innovációs és az Technológiai Minisztérium szakmai irányításért felelős szervezeti egysége vizsgálati szempontrendszert bocsát a munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság rendelkezésére.
- Az ellenőrzések eredményeit az ellenőrzést lefolytató hatóság összesíti a szakmai irányító által megküldött szempontrendszer alapján.

1.5. Soron kívüli akcióellenőrzések

A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter a munkavédelmet érintő változások, rendkívüli események vagy körülmények miatt (pl. súlyos munkabalesetek növekedése, a munkabaleseti és foglalkozási megbetegedések statisztikai trendjének változása, egyes ágazatokban bekövetkező kedvezőtlen változások, extrém időjárási körülmények, jogszabályváltozás) az ellenőrzési terven felül akcióellenőrzést rendelhet el.

2. FOGLALKOZTATÁS-FELÜGYELETI ELLENŐRZÉSI FELADATOK

2.1. A hatósági ellenőrzési jogkör jogalapját meghatározó legfontosabb ágazati jogszabályok

- a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról, valamint a foglalkoztatás felügyeletéről szóló 2020. évi CXXXV. törvény,
- a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság tevékenységéről szóló 115/2021. (III. 10.) Korm. rendelet
- az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet.

2.2. A hatósági ellenőrzés tárgya, célja, ütemezése, ellenőrizendő időszak

2.2.1. Tárgya: A kereskedelmi ágazatban működő munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának célvizsgálata, különös tekintettel a piacok, vásárok húsvéti ünnepeket megelőző ellenőrzésére

Célja: A 2012. évi I. törvény gyakorlati érvényesülésének vizsgálata, különös tekintettel arra, hogy ennek a területeknek a vállalkozásai körében az elmúlt időszakban nem történt célvizsgálat.

Ütemezése: 2022. március-április

Ellenőrizendő időszak: 2021. január 1. napjától a vizsgálat időpontjáig tartó időszak.

2.2.2. Tárgya: A munkavállalók jogviszonyának rendezettsége érdekében a foglalkoztatásukra vonatkozó alapvető szabályok érvényre juttatására irányuló akcióellenőrzés.

Célja: A munkavállalók alapvető jogai érvényesülésének elősegítése, illetve a tisztességes, jogkövető vállalkozások versenyhátrányának csökkentése.

Ütemezése: 2022. június-július

Ellenőrizendő időszak: 2021. január 1. napjától a vizsgálat időpontjáig tartó időszak.

2.2.3. Tárgya: A mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati ágazatban, valamint a feldolgozóiparon belül az élelmiszergyártási és italgyártási alágazatok területén működő munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának célvizsgálata.

Célja: A mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati ágazatban, valamint a feldolgozóiparon belül az élelmiszergyártási és italgyártási alágazatok területén működő munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának célzott ellenőrzése a 2012. évi I. törvény gyakorlati érvényesülésének vizsgálata érdekében, különös tekintettel arra,

hogy ezeknek a területeknek a vállalkozásai körében az elmúlt időszakban nem történt hasonló jellegű vizsgálat.

Ütemezése: 2022. szeptember-október
Ellenőrizendő időszak: 2021. január 1. napjától a vizsgálat időpontjáig tartó időszak.

2.3. A hatósági ellenőrzés típusa, eszköze

Típusa:

- Célvizsgálat: olyan – legkevesebb három hétig tartó – ellenőrzés sorozat, ami konkrét ellenőrzési célra irányul (pl. foglalkoztatás jogszerűségének foglalkoztatás-felügyeleti szempontú vizsgálata egy nemzetgazdasági ágazatban) és nem öleli fel a foglalkoztatás-felügyeleti hatóságra vonatkozó jogszabályokban felsorolt összes ellenőrzési tárgykört.
- Akcióellenőrzés: olyan, a célvizsgálattól rövidebb időtartamú ellenőrzés sorozat, ami konkrét ellenőrzési célra irányul és nem öleli fel a foglalkoztatás-felügyeleti hatóságra vonatkozó jogszabályokban felsorolt összes ellenőrzési tárgykört.

Eszköze:

- helyszíni ellenőrzés,
- adatszolgáltatás, iratbemutatás és egyéb tájékoztatás kérésével megvalósuló ellenőrzés.

2.4. A hatósági ellenőrzés során kiemelt szempontok

- a kiemelt területeken vizsgálni kell az ellenőrzött munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatát, fel kell tárni a munkavállalók jogait sértő foglalkoztatás-felügyeleti hatáskörbe tartozó szabálytalanságokat;
- az országos célvizsgálatok, akcióellenőrzések lefolytatásához a szakmai irányításért felelős szervezeti egység vizsgálati szempontrendszert bocsát a foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést végző hatóság rendelkezésére;
- az ellenőrzések eredményeit az ellenőrzést lefolytató hatóság összesíti a szakmai irányító által megküldött szempontrendszer alapján.

Budapest, 2021. november „ 16. „

Prof. Dr. Palkovics László
innovációért és technológiáért felelős miniszter
nevében és megbízásából:

Bodó Sándor
foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkár